

Dowody elektroniczne – już nie tylko przyszłość, ale teraźniejszość

r. pr. **Natalia Krej**

W związku z postępującą cyfryzacją całego świata temu samemu zjawisku podlega system normatywny. Obejmuje to zarówno przepisy prawa materialnego, jak również stosowne przepisy związane z postępowaniem sądowym czy administracyjnym, w tym całą infrastrukturę powiązania z działalnością w tym obszarze organów władzy publicznej.

Digitalizacja prawa cechuje się wielowątkowością, zatem wymaga skrupulatnego podejścia w coraz węższym aspekcie. Powyższego dotyczyło II Wrocławskie Seminarium Cywilnoprocesowe, zajmujące się „Dowodami elektronicznymi w postępowaniu cywilnym”, które miało miejsce w dniu 22 kwietnia 2022 r. na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Organizatorami tego wydarzenia byli: Zakład Postępowania Cywilnego WPAE UWr, Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej WPAE UWr, Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu, Okręgowa Rada Adwokacka we Wrocławiu, Stowarzyszenie Sędziów Polskich Iustitia. Patronat honorowy nad Seminarium objęli: Prezes Sądu Okręgowego we Wrocławiu, Dziekan Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii, natomiast

Fot. OIRP we Wrocławiu

patronat medialny sprawowało: „Prawo Mediów Elektronicznych”

Sala Unii Europejskiej Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego wypełniła się przedstawicielami nauki, praktykami prawa, występującymi zarówno w roli prelegentów, jak również słuchaczy. Konferencję otworzyli

w imieniu Dyrektora Instytutu Prawa Cywilnego prof. dr hab. Elwiry Marszałkowskiej-Krześ prof. dr hab. Łukasz Błaszczak, Uniwersytet Wrocławski; Dziekan OIRP we Wrocławiu dr hab. Tomasz Scheffler; Dziekan ORA we Wrocławiu Sławomir Krześ; Prezes SO we Wrocławiu sędzia SO Wojciech Łukowski; przedstawiciel SSP Iustitia Sędzia Katarzyna Wręczycka. Dziekan OIRP we Wrocławiu podkreślił, podczas swojego wystąpienia, jak ważne jest połączenie teorii z praktyką. Jedno nie istnieje bez drugiego i ma kluczowe znaczenie dla rozwoju prawa oraz prawników.

Pierwszym prelegentem był prof. dr hab. Jacek Gołaczyński (SSA we Wrocławiu), który zaprezentował wykład dotyczący: „Pojęcia dokumentu w prawie cywilnym i jego znaczenia dla postępowania cywilnego”.

Następnie została zaprezentowana przez prof. dr hab. Łukasza Błaszczaka (radca prawny, OIRP we Wrocławiu), tematyka: „Dowód z dokumentu tradycyjnego (papierowego) a dowód z dokumentu elektronicznego. Problem odrębności czy tożsamości środków dowodowych”.

Po przedstawieniu powyższego zagadnienia nastąpiła dyskusja, która kończyła Panel I opisywanego Seminarium. Moderator pierwszej części spotkania – po zakończeniu rozmów – zaprosił na przerwę kawową, a po niej na drugą część konferencji.

Kolejnym naukowcem, który prezentował swój wykład na seminarium była dr hab. Anna Kościółek, prof. URz (Uniwersytet Rzeszowski), przedstawiająca tematykę mieszczącą się w następującym tytule: „Problematyka dowodów z informacji zawartych w systemie teleinformatycznym, oprogramowaniu, portalu

społecznościowym.” Moderatorem Panelu II tego wydarzenia był sędzia SO Wojciech Łukowski, który zaprosił do wystąpienia następnego gościa, prof. nadzw. dr hab. Marcina Uliasa (SSR w Lublinie), prezentującego zagadnienie: „Dowód z innych dokumentów niż te z art. 243(1), czyli 308 k.p.c.”. Sędzia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu dr Zbigniew Woźniak zaprezentował tematykę pod tytułem: „Dowód z informacji zawartych w Blockchain.” Po wystąpieniu dra Zbigniewa Woźniaka, moderator sędzia SO Wojciech Łukowski zaprosił na przerwę kawową, po której wystąpienie miała dr Berek Kaczmarek-Templin (adwokat, ORA we Wrocławiu), prezentująca: „Typologię dokumentów elektronicznych i sposoby ich przeprowadzenia”. W ramach ww. Panelu III Moderatorem była dr hab. Aneta Arkuszewska, prof. URz, która zaprosiła do wystąpienia kolejnego prelegenta, sędzię SO Katarzynę Wręczycką przedstawiającą: „Praktyczne problemy przeprowadzenia dowodu elektronicznego”. Po wystąpieniu Pani Sędzi panel dyskusyjny otworzył moderator prof. dr hab. Łukasz Błaszczak, zapraszając do niego uczestników: dr Rafała Prabuckiego z Uniwersytetu Opolskiego oraz mgr Joannę Szumańską z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Po zakończeniu rozmów podsumowano i zakończono konferencję, dziękując wszystkim występującym za wartościowe i znamienite z punktu widzenia nauki oraz praktyki wykłady, słuchaczom za uczestniczenie w dyskusji, moderatorom za prowadzenie konferencji i czuwanie nad jej przebiegiem.

Odnosnie merytorycznych kwestii wskazano na następujące zagadnienia. Pojęcie dokumentu zdefiniowane w art. 77³ KC i formy oświadczeń woli. Rozróżniono tzw. formę identyfikacyjną (formę dokumentową) oraz formę elektroniczną.

Fot. OIRP we Wrocławiu

Podkreślono, że dokumentem jest nośnik informacji umożliwiający zapoznanie się z jej treścią. Nośnik (papier i pendrive) staje się dokumentem w momencie, w którym wpisze się tam informacje. Innymi słowy, dokumentem jest nośnik, także elektroniczny. Informacja powinna zostać skreślona, naniesiona i może mieć postać tekstu, dźwięku, obrazu. Zwrócono uwagę, że uprzednio w KC posługiwano się pojęciem dokumentu bez jego definiowania. Praktyczną uwagą było wskazanie, że forma dokumentowa dotyczy np. założenia spółki S-24 poprzez złożenie podpisu profilem zaufanym. Idąc praktycznym śladem, podkreślono, że można wypowiedzieć umowę również w formie sms, jeśli strony nie zastrzegły sobie innego rozwiązania w postaci zapisu w umowie. Definicja dokumentu zawarta w KC nie rozwiązała problemów w KPC, co oznacza, że można z niej korzystać w KPC, ale wiele przepisów KPC nie zostało dostosowanych do

definicji wyływającej z prawa materialnego. Bezwzględnie wskazano, że dziś dokument to nie jest wyłącznie kartka papieru. Wielokrotnie podkreślano, że przepis zawarty w art. 308 KPC ma zastosowanie do dowodów z dokumentów zawierających obraz lub dźwięk. W KPC dokonujemy rozróżnienia na dokument tradycyjny oraz dokument elektroniczny. Nadto każdy z nich może być dokumentem urzędowym lub dokumentem prywatnym. Anonim jest również dowodem z dokumentu i może być dowodem w procesie na podstawie art. 308 KPC. Podkreślono, że do kopii dokumentu powinien mieć zastosowanie art. 308 KPC, a nie art. 309 KPC, podobnie z odpisami. W sposób bardzo precyzyjny opisano technologię blockchain jako rozproszoną bazę danych, która zawiera w sobie stale rosnącą ilość informacji pogrupowanych w bloki i powiązanych ze sobą w taki sposób, że każdy następny blok zawiera oznaczenie czasu, kiedy został stworzony oraz link do poprzedniego bloku, będący zaszyfrowanym „streszczeniem” jego zawartości. Wyjaśniono dokładnie, na czym polega mechanizm „smart contracts”. Każda z powyższych kwestii skłaniała uczestników do rozmowy, do przedstawiania własnych doświadczeń, spostrzeżeń czy uwag w analizowanej materii.

Wartość informacyjna, jakość debaty stanowią o przymiotach tego Seminarium. Ważkość poruszanej tematyki jest dostrzegalna już w tym momencie, a przyszłość jawi się jako świat w całości scyfryzowany, tym samym należy wskazać, że uczestniczenie w tytułowej konferencji „Dowody elektroniczne w postępowaniu cywilnym” jest obszarem do uzyskania kompendium wiedzy w tej tematyce, potrzebnej zarówno radcom prawnym, jak również adwokatom, a także przedstawicielom nauk prawnych. ●